

**ศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทยภาคใต้ที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง
ของประจำ วงศิวชา**

**A Study on Southern Thais' Social and Cultural Life Reflecting
in Prajuab Wongwija's Country Songs**

ชรินทร์ อินทะสุวรรณ^{1*}

Charin Intasuwann^{1*}

¹*นิสิตปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา 90000

*A Graduate Student, Thai Studies Major, Thaksin University, Mueang, Songkhla, Thailand 90000

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน : หมายเลขอโทรศัพท์ 08-9733-8191

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทยภาคใต้ที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของประจำ วงศิวชา โดยศึกษาจากผลงานเพลง จำนวน 100 เพลง งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร ประกอบด้วยการศึกษาวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของประจำ วงศิวชา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แยกແยะข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล นำมาเรียบเรียงนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ภาพสะท้อนด้านครอบครัว พบว่าการห่วงใยเอื้ออาทรต่อกันของคนในครอบครัว สามีที่มีภาระยาหารบคนทำให้มีปัญหาการเงิน ภาพสะท้อนด้านการศึกษา พบว่า尼ยมให้บุตรหลานศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ พบว่ามีการประกอบอาชีพ เช่น ทำสวนยาง สวนกาแฟ ประมง เป็นต้น และเศรษฐกิจ กล่าวถึงภาวะความยากจน และผลกระทบของเศรษฐกิจระดับโลก ภาพสะท้อนด้านการเมืองการปกครอง พบว่ามีความคาดหวังของสังคมต่อนักการเมือง และภาพลักษณ์ของนักการเมืองที่เป็นแบบอย่างที่ดี ภาพสะท้อนด้านความเชื่อและศาสนา พบว่ามีความเชื่อไม่น้อยกว่า 14 เรื่อง เช่น พระบรมธาตุเมืองนครศรีธรรมราช ถูกษัยาม กฎหมายแห่งกรรม เป็นต้น ศรัทธาต่อบุคคลในพระพุทธศาสนา เช่น ท่านพุทธทาสภิกขุ เป็นต้น ภาพสะท้อนด้านประเพณี พบว่ามีประเพณีส่วนบุคคล ประเพณีส่วนรวม ภาพสะท้อนด้านภาษาถิ่นใต้ พบว่าใช้ภาษาถิ่นใต้มีจำนวนไม่น้อยกว่า 100 คำ ซึ่งบางคำปรากฏในเพลงหลายเพลง ภาพสะท้อนด้านศิลปะการแสดง พบว่ามีหนังตะลุง และมโนราห์ ภาพสะท้อนด้านอื่นๆ พบว่ามีด้านพืช ผัก ผลไม้ อาหารพื้นบ้าน สิ่งแวดล้อม สถานที่ท่องเที่ยว ภัยจากธรรมชาติ

คำสำคัญ : ภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทยภาคใต้ วรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง ประจำ วงศิวชา

Abstract

The research aimed to study Southern Thais' social and cultural life reflecting in Prajuab Wongwija's 100 country songs. This study was a documentary research. This research methodology comprised a study of Prajuab Wongwija's country songs and related research document, classifying data, analyzing data and then compiling the outcome in the form of analytical description. The findings showed as follow:

In family aspect, family members concerned for each other and a husband with many wives faced with economic problems. In education aspect, parents wanted their children to achieve higher education. In economic aspect, different careers were found such as, rubber plantation, coffee plantation, fishery and etc. Many songs reflected poverty and affects of world economics. In political aspect, expectations toward politicians with virtue and good example were found. In belief and religious aspects, more than 14 items of beliefs and Buddhist faith were found, such as, Nakornsrihammarat' Great Temple, auspicious times, the wheel of karma and the reverence toward Buddhadasa Bikkhu. In cultural aspect, traditions for individual and public were found. In language aspect, more than 100 dialectical words were found and some words often cropped up in many songs. In performance arts: Nang -Talung (shadow play) and Manorah (southern classical drama) were found. For other aspects: the songs mentioned about plants, vegetables, fruits, folk cuisines, environments, tourist destinations, natural disaster and etc.

Keywords : Southern Thais' social and cultural life, Prajuab Wongwija's country songs

บทนำ

วรรณกรรมเป็นผลงานสร้างสรรค์จากความคิด ความรู้สึกของมนุษย์ที่มองผ่านประสบการณ์ของตนเองในบริบทของสังคมแต่ละยุคสมัย วรรณกรรมจึงไม่เพียงแต่ทำให้ผู้อ่านเพลิดเพลินไปกับเนื้อหา และศิลปะการใช้ภาษาเท่านั้น หากยังเป็นเรื่องที่สะท้อนภาพชีวิต สังคม และวัฒนธรรมในแง่มุมต่างๆ ไว้อย่างดีด้วย ทั้งนี้ เพราะผู้สร้างสรรค์วรรณกรรมเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จึงย่อมตถอยู่ใต้อิทธิพลของสังคม และวัฒนธรรมในยุคสมัยของตนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังที่ สมพร มันตะสูตร (2524, น.16) กล่าวไว้ว่า สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมหรือนักเขียนในฐานะที่เป็นแหล่งร่วมชีวิต วัฒนธรรม ชนบทธรรมเนียม ประเพณี และระเบียบปฏิบัติต่างๆ ซึ่งนักเขียนย่อมจะนำไปเป็นต้นแบบในการเขียนเสมอ และงานเขียน จะมีลักษณะเนื้อหา รูปแบบอย่างไรขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคมว่าขณะนั้นสภาพสังคมเป็นอย่างไร โดยนัย ดังกล่าวจึงเห็นได้ว่าวรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง หากเราต้องการที่จะรู้ว่าคนส่วนใหญ่ ในสังคม คิดอย่างไร รู้สึกอย่างไร มีความเชื่ออย่างไร ในช่วงนั้นๆ ก็ดูได้จากข้อมูลสำคัญอย่างหนึ่ง คือ วรรณกรรม ดังที่ สุกัญญา สุจายา (2545, น.87) กล่าวไว้ว่า วรรณกรรมที่เกิดขึ้นในสมัยหนึ่งๆ ย่อมบรรจุภาพทางสังคมและวัฒนธรรมในสมัยนั้นลงไว้ทางตรงก็ทางอ้อม ทั้งนี้ เพราะผู้ผลิตรวมวรรณกรรม

หรือกวีต่างก็เป็นผลิตผลของสังคม ปัทสณาของสังคมในยุคหนึ่ง ย่อมมีส่วนกำหนดความนึกคิดของกวี กวีจะสะท้อนภาพสังคมอกรากได้ถูกต้องตามความเป็นจริงมากน้อยเพียงไรย่อมขึ้นอยู่กับสังคมที่กวี สังกัดอยู่ กวีราชสำนักย่อมสะท้อนภาพสังคมราชสำนักได้ชัดเจนกว่า กวีกลุ่มนี้เน้นเดียวกับกวีชาวบ้าน หรือผู้ร้องเพลงพื้นบ้านก็ย่อมสะท้อนภาพสังคมชาวบ้านได้ถูกต้องตามความเป็นจริงมากที่สุด

นอกจากนี้ผู้ผลิตวรรณกรรมนางกลุ่มได้กำหนดชื่อรูปแบบฉันทลักษณ์ผลงาน ของตนเอง แตกต่างกันและบางกลุ่มไม่มีชื่อเรียกเฉพาะแต่เรียกชื่อร่วมๆ ว่า “เพลง” ดังที่ นิธิ เอี่ยวศรีวงศ์ (2538, น.33) กล่าวไว้ว่า แบบอย่างฉันทลักษณ์ที่นิยมใช้ในวรรณกรรมของประชาชนนั้นไม่มีชื่อ เรียกเฉพาะตามรูปแบบคำประพันธ์แต่ละชนิด แต่เรียกร่วมๆ กันว่า เพลง คำประพันธ์ที่เรียกว่าเพลง แต่ละอย่างมักจะมีความนิยมอยู่เฉพาะถิ่น เช่น เพลงอีแซว นิยมเล่นกันแพร่หลายในกรุงเทพฯ เพลงโคราช เพลงเรือ แคนเมืองอยุธยา อย่างไรก็ได้อาจมีเพลงบางชนิดที่นิยมเล่นกันแพร่หลาย กว้างขึ้น เช่น เพลงเกี่ยวข้าว เป็นต้น จากข้อความดังกล่าวนี้พบว่า “เพลง” เป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่ง ที่เป็นเครื่องมือสื่อความรู้สึก อารมณ์ และมีเนื้อหาสะท้อนชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม ดังปรากฏ รูปแบบของเพลงหลากหลายและนิยมร้องกันในท้องถิ่นต่างๆ ของสังคมไทย เช่น ในภาคใต้มีการร้องเพลงบอก เพลงเรือ เพลงตันหยง เป็นต้น ในภาคกลางมีเพลงอีแซว เพลงพวงมาลัย ลำตัด เป็นต้น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีหมอดำ เพลงโคราช เป็นต้น

ต่อมาเพลงพื้นบ้านของแต่ละท้องถิ่นเหล่านี้ได้ถูกปรับเปลี่ยนมาเป็นส่วนหนึ่งของเพลงลูกทุ่ง ดังที่ สุจิตต์ วงศ์เทศ (2550, น.32) กล่าวถึงที่มาของเพลงลูกทุ่งไว้ว่า ลักษณะของเพลงลูกทุ่งก็ย่อมแสดงให้เห็นส่วนหนึ่งว่าดัดแปลงเอาลักษณะพื้นบ้านพื้นเมืองมาใช้กับเทศโนโลยีสมัยใหม่ แล้วก็เลยกลายเป็น “ศิลปะลูกทุ่ง” ที่มิได้เกิดจาก “ลูกทุ่ง” หรือ “ลูกกรุง” แต่เพียงด้านเดียว แต่ทั้งหมดก็ได้รับการเผยแพร่ไปจากกรุงเทพฯ ให้ชาวชนบทซึ่งชอบในเวลาต่อมาอีก โดยนัยดังกล่าวข้างต้น พบว่า เพลงลูกทุ่งไม่ได้เกิดจากคนชนบทเพียงด้านเดียว หากแต่เป็นการผสมผสานระหว่างชนบทกับเมืองไว้ด้วยกัน เพลงลูกทุ่งได้ทำหน้าที่ให้ความบันเทิงกับสมาชิกในสังคมได้กว้างขวางกว่าเพลงประเภทอื่นๆ เพราะผู้ประพันธ์เพลงและนักร้องส่วนใหญ่เป็นคนชนบท เรื่องราวในบทเพลงจึงมักจะเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่และความรู้สึกของคนชนบท ตลอดจนเหตุการณ์ที่ได้ปรากฏขึ้นในสังคมแต่ละยุคด้วยมุมมองของผู้ประพันธ์แต่ละคน ดังที่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี (2542, น.21) ทรงพระนิพนธ์ไว้ว่า เวลาเกิดสถานการณ์อะไรก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องปกติ ฝนตก น้ำท่วม ตลอดจนเหตุการณ์ทางการเมืองทั้งในและนอกประเทศ เพลงลูกทุ่งก็จะอุกมาใหม่ทันสมัยกับข่าวทันทีรวมกับ เป็นสมุดบันทึกเหตุการณ์เหล่านั้น เนื้อร้องเพลงลูกทุ่งมักจะสะท้อนภาพชีวิตจริงของคน ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ การเกิดสังคมร้าย ปัญหาเศรษฐกิจและการเมืองได้อย่างดี

จากการจัดงาน “กิจกรรมเพลงลูกทุ่งไทย” ครั้งที่ 2 คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้พิจารณาด้วยเสียงลงคะแนนการประพันธ์เพลงลูกทุ่งของนักประพันธ์เพลงทั่วประเทศ ในจำนวนนี้มีผลงานเพลงลูกทุ่งจากนักประพันธ์เพลงลูกทุ่งของภาคใต้ คือ “ประจวน วงศ์วิชา” ได้เข้ารับพระราชทานเกียรติบัตรประกาศเกียรติคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี วันที่ 1 ตุลาคม 2534 ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน กรุงเทพมหานคร และเพลงที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นเพลงลูกทุ่งดีเด่น คือ เพลง “ทหารใหม่ไปกอง” ในช่วงระยะเวลา ตั้งแต่ พ.ศ.2518 จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2552)

ประจำ วงศิวชา มีผลงานการประพันธ์เพลงลูกทุ่งไหமากมายซึ่งมีเนื้อหาสาระที่มีภาพสะท้อนทางสังคม และวัฒนธรรมของชาวไทย เนื่องด้วยผู้ประพันธ์เพลงมีถิ่นกำเนิดและใช้ชีวิตอยู่ในภาคใต้ ย่อมจะนำประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในบริบทของสังคมไปเป็นตัวถูกดิบในการประพันธ์เพลงลูกทุ่ง ซึ่งพบว่าผลงานการประพันธ์เพลงลูกทุ่งส่วนหนึ่งของประจำ วงศิวชา ได้ให้ภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทยภาคใต้ไว้หลายด้าน ดังเช่น

เพลง “เงาะโรงเรียน” เป็นเพลงที่มีภาพสะท้อนวัฒนธรรมการใช้ภาษาของชาวบ้านที่ใช้คำภาษาถิ่นได้เป็นการสื่อสารระหว่างกันหลายคำ เช่น แหลง (พูด) トイเครง (วันนี้ ปัจจุบัน) เป็นต้น ซึ่งบางคำนิยมใช้เฉพาะชาวสุราษฎร์ธานี ดังคำร้องที่ว่า

แหลงกันมั่งทะเหວ
ไม่เจอกันมาตั้งนาน

ເຍ້ອເຫຼວໄຫຍເຄຮງສາຍຈັນ
ເພຣະຈາກນາສາຣໄປນາທລາຍປີ

เพลง “เพลงบอกลัตรชัย” เป็นเพลงที่มีภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมการร้องเพลงบอกที่เป็นศิลปะการร้องเพลงพื้นบ้านอันเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นภาคใต้ซึ่งผู้ประพันธ์เพลงได้นำมาปรับปรุงให้เป็นเพลงลูกทุ่ง ดังคำร้องที่ว่า

มาฟังเพลงบอกของน้องฉัตรชัย
มาฟังเพลงบอกของน้องฉัตรชัย

(นู้เข้าเห็นว่าคนพักลุงหรอยหนัด)
(สู้เพลงบอกสร้อยได้เห้อ)

เพลง “ข้าวบำสงขลา” เป็นเพลงที่มีภาพสะท้อนวัฒนธรรมการกินอาหารของชาวไทยภาคใต้ เช่น ข้าวบำ ดังคำร้องที่ว่า

กินข้าวบำที่ปักษาได้สองขลາ
ข้าวบำดังที่ทุกครั้งเคย

ເມື່ອໄດ້ນາເທິວເມື່ອໄດ້ຫາດໃຫຍ່
ໄປທີເມື່ອໄຫນກະບັງໄນ່ເຄຍນີ້

เพลง “รักสาวเมืองคอน” เป็นเพลงที่มีภาพสะท้อนเกี่ยวกับลิ่งคักดีสิทธิ์ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช คือ พระบรมราชานุครศรีธรรมราช และลิ่งคักดีสิทธิ์ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ พระบรมราชูไชยา ซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวด้านจิตใจของผู้คนทางภาคใต้ ดังคำร้องที่ว่า

ไชยาเมืองค์พระราศุคนสุราษฎร์ไม่คิดหลอกหลอน
ทั้งองค์พระราศุเมืองคอนเป็นพยานทางawanเชื้อใจ

เพลง “ตะลุงปักษาได้” เป็นเพลงที่มีภาพสะท้อนเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนไทยภาคใต้ที่มีความผูกพันกับการละเล่นพื้นบ้าน คือ หนังตะลุง ซึ่งในช่วงหน้าแล้งหลังจากหมุดฤดูการทำนาจะมีเทศกาลประชันคณะหนังตะลุงในเวลากลางคืน ดังคำร้องที่ว่า

เมืองใต้ของเรามีดี ไปเที่ยวสักที่ ติดใจไม่สร่าง
ถ้าเบื้อเมืองกรุง ไปแตะลุกกันบ้าง ทางใต้เข้าดัง
จะเล่าเรื่องหนังตะลุง

จะเห็นได้ว่าวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของประเทศไทย วงศ์วิชา ได้บันทึกเรื่องราวของประภากลาง สังคมและวัฒนธรรมของชาวไทยภาคใต้ไว้หลายด้าน ซึ่งอาจจะเป็นลักษณะรวมของชาวไทยภาคใต้หรืออาจจะแยกย่อยออกเป็นของเฉพาะจังหวัดนั้นๆ แต่บางเรื่องอาจจะมี การซ้อนทับกัน จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิจัยเรื่อง “ศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทยภาคใต้ที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของประเทศไทย วงศ์วิชา” ผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจ สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทยภาคใต้ในด้านต่างๆ ได้มากขึ้นและเพื่อชี้ให้เห็นว่าวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของประเทศไทย วงศ์วิชา นั้นมีคุณค่าแก่ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง

วัตถุประสงค์

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทยภาคใต้ที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของประเทศไทย วงศ์วิชา

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ขั้นสำรวจและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยการสำรวจ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเอกสารต่างๆ เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานอันจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดกรอบความคิดของการวิจัย การเขียนเค้าโครงวิจัยตลอดจนใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิจัยในครั้งนี้

2. ขั้นคัดเลือกข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 การสืบค้นและสอบถามเกี่ยวกับวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของประเทศไทย วงศ์วิชา โดยจะเลือกเพลงที่มีเนื้อหาให้ภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทยภาคใต้จำกจำนวนเพลงเท่าที่สืบค้นได้ จำนวน 413 เพลง

2.2 นำข้อมูลที่สืบค้นได้มาศึกษาพิจารณาเพื่อคัดเลือกเพลงที่จะใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวิจัย จำนวน 100 เพลง โดยพิจารณาดังนี้

2.1.1 ชื่อเพลงและเนื้อหาของเพลงที่กล่าวถึงสังคมและวัฒนธรรมในภาคใต้

2.1.2 การร้องเพลงด้วยสำเนียงถี่น้ำใจจะทั้งเพลงหรือบางส่วนของเพลง

3. ขั้นจัดกระทำกับข้อมูล

3.1 นำข้อมูลวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของประเทศไทย วงศ์วิชา ที่ได้จากข้อ 2.2 มาศึกษาวิเคราะห์ตามขอบเขตเนื้อหาที่กำหนดไว้

3.2 นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และเพิ่มเติมเนื้อหาส่วนที่ขาดความสมบูรณ์ให้ตรงตามขอบเขตเนื้อหา

4. ขั้นเสนอผลการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยจะเสนอผลการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล

จากการศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทยภาคใต้ที่ปรากฏในวรรณกรรม เพลงลูกทุ่งของปะจوان วงศ์วิชา จำนวน 100 เพลง สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1. ภาพสะท้อนด้านครอบครัว

ผลการศึกษาพบว่า มีการห่วงใยเอื้ออาทรต่อกันของคนในครอบครัว สามีที่มีภาระหาลางคนทำให้มีปัญหาการเงิน

2. ภาพสะท้อนด้านการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่าชาวไทยภาคใต้นิยมให้บุตรหลานเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่ กรุงเทพมหานคร คือ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อให้ได้รับปริญญาบัตร

3. ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ

ผลการศึกษาพบว่า ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ ชาวไทยภาคใต้มี 2 ประเด็น 1) การประกอบอาชีพ ประกอบด้วย ทำสวนยาง สวนเงาะ สวนปาล์ม สวนกาแฟ ประมง ทำเหมืองแร่ สวนมะพร้าว นา กุ้ง และอาชีพอื่นๆ เช่น เลี้ยงหอย ปลูกแตงโม เป็นต้น 2) ด้านเศรษฐกิจ กล่าวถึง ภาวะความยากจน และผลกระทบของเศรษฐกิจระดับโลก

4. ภาพสะท้อนด้านการเมืองการปกครอง

ผลการศึกษา พบว่า มี 2 ประเด็น คือ 1) ความคาดหวังของสังคมต่อนักการเมือง 2) ภาพลักษณ์ของนักการเมืองที่เป็นแบบอย่างที่ดี

5. ภาพสะท้อนด้านความเชื่อและศาสนา

ผลการศึกษาพบว่าชาวไทยภาคใต้มีความเชื่อไม่น้อยกว่า 14 เรื่อง เช่น พระบรมธาตุ เมืองนครศรีธรรมราช พระบรมธาตุไชยยา กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ อนุสาวรีย์เจ้าฟ่อจ่าดำ พระยารัษฎาภรณ์ประดิษฐ์ทรงก้าดี การบูรณะศาลาล่าง ถูกย้าย เทวดา กกฎหมาย เทวดา กฎหมาย เป็นต้น ความศรัทธาต่อบุคลในพระพุทธศาสนา เช่น หลวงพ่อทวด พ่อท่านคล้าย หลวงพ่อพัฒน์ ท่านพุทธทาสภิกขุ เป็นต้น

6. ภาพสะท้อนด้านประเพณี

ผลการศึกษาพบว่า มี 2 ประเด็น 1) ประเพณีส่วนบุคคล เช่น ประเพณีที่เกี่ยวเนื่องกับการแต่งงาน เป็นต้น 2) ประเพณีส่วนรวม เช่น งานซักพระ งานเดือนลิน เป็นต้น

7. ภาพสะท้อนด้านภาษาล้วนได้

ผลการศึกษาภาษาล้วนได้ที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งภาคใต้ของ ปะจوان วงศ์วิชา มีจำนวนไม่น้อยกว่า 100 คำ เช่น จัน ทำพรือ ໂຍເຄງ ແລ້ງກັນມັ້ ດີພຣື່ວ ຕ່ອເຊ້າ ຕອວິ້ວ ຜຣອຍຈັນ ຜຣອຍຈັງ ປຶ້ມຕົກ ເປັນຕົ້ນ ຜົ່ງການຢາລືນໄດ້ນຳກຳໄດ້ປາກກູອຢູ່ໃນເພັນຫລາຍເພັນ

8. ภาพสะท้อนด้านศิลปะการแสดง

ผลการศึกษาพบว่าชาวไทยภาคใต้นิยมศิลปะการแสดง 2 ชนิด คือ หนังตะลุง กล่าวถึงหนังตะลุงสมัยโบราณ เช่น หนังจันทร์แก้ว บุญขวัญ หนังแคล้ว เสียงทอง หนังเอี่ยม ทองคำ เป็นต้น หนังตะลุงสมัยใหม่ เช่น หนังปฐม อ้ายลูกหนี หนังลำยอง กุหลาบสีเมือง หนังอาจารย์ผ่องศร ตะลุงบัณฑิต เป็นต้น มโนราห์ คือ มโนราห์สมพงศ์ ชนะบาล

9. ภาพสะท้อนด้านอื่นๆ

ผลการศึกษาพบว่า มี 5 ด้าน 1) ด้านพืช ผัก ผลไม้พื้นบ้าน เช่น สะตอ เนียง กล้วย สะแก แค หรือ น้ำเต้า ยอด ยำ ชะม่วง เป็นต้น 2) ด้านอาหารพื้นบ้าน เช่น ปลาหมึกกล้วยผัดหวาน แกงน้ำเต้ากุ้ง แกงพุงปลา ข้าวขา บุตู เป็นต้น 3) ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ป่า ต้นน้ำ ลำธาร เป็นต้น 4) ด้านสถานที่ท่องเที่ยว เช่น แหล่งสมิหลา เป็นต้น 5) ด้านภัยจากธรรมชาติ เช่น วาตภัย เป็นต้น

ผลจากการศึกษาภาพสะท้อนทางลังค์และวัฒนธรรมของชาวไทยภาคใต้ที่ปรากฏในวรรณกรรม เพลงลูกทุ่งของประจำวัน วงศ์วิชา พบว่า มี 9 ด้าน คือ ภาพสะท้อนด้านครอบครัว ภาพสะท้อนด้านการศึกษา ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ ภาพสะท้อนด้านการเมืองการปกครอง ภาพสะท้อนด้านความเชื่อและศาสนา ภาพสะท้อนด้านประเพณี ภาพสะท้อนด้านภาษาถิ่นใต้ ภาพสะท้อนด้านศิลปะการแสดง และภาพสะท้อนด้านอื่นๆ ผลการศึกษาภาพสะท้อนแต่ละด้านดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการศึกษา ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ภาพสะท้อนด้านครอบครัว

ผู้ประพันธ์ซึ่งให้เห็นถึงการห่วงใย เอื้ออาทรต่อกันของคนในครอบครัว สามีที่มีภาระรายได้ คนทำให้มีปัญหาการเงิน อาจกล่าวได้ว่าสถาบันครอบครัวที่มีความสำคัญ สมาชิกในครอบครัวต้องมีความเอื้ออาทร ความซื่อสัตย์ต่อกัน ซึ่งเป็นเรื่องที่ได้รับการยกย่องในลังค์ทั้งที่เป็นผู้นำระดับครอบครัวตลอดจนถึงผู้นำระดับชาติ

2. ภาพสะท้อนด้านการศึกษา

ผู้ประพันธ์ซึ่งให้เห็นถึงชาวไทยภาคใต้ให้ความสำคัญกับการศึกษานิยมสนับสนุนให้ปรับการศึกษาในกรุงเทพฯ ส่งเสริมบุตรหลานให้ศึกษาจนได้รับปริญญา เป็นสิ่งที่พ่อ แม่ ผู้ปกครองเฝ้ารอคอย และให้การทำงานที่มั่นคง อีกนัยหนึ่งพ่อ แม่ ผู้ปกครองเป็นผู้ที่ฐานะทางการเงิน อีกทั้งผู้ที่มีความรู้ได้รับปริญญาจะเป็นผู้ที่สามารถช่วยเหลือแก่ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและดูแลปกป้องทรัพย์สินได้

3. ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ

ผู้ประพันธ์ซึ่งให้เห็นว่าชาวไทยภาคใต้อยู่ในพื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์ทั้งในน้ำและบนพื้นดิน ส่งผลให้มีการประกอบอาชีพที่หลากหลายตามสภาพพื้นที่ เช่น เกษตรกรรม กรรม ประมง เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่า การประกอบอาชีพของชาวไทยภาคใต้ยังต้องพึ่งพาธรรมชาติ อาจจะเป็นปัจจัยหนึ่งทำให้เกิดความยากจนและก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา

4. ภาระท่อนด้านการเมืองการปกครอง

ผู้ประพันธ์ซึ่งให้เห็นว่าชาวไทยภาคใต้มีความสนใจในด้านการเมืองการปกครองมีความคาดหวังต่อระบบการเลือกตั้งและตัวนักการเมือง ดังจะเห็นได้จากเรื่องราวที่ปรากฏในศิลปะการแสดงของหนังตะลุงก็จะมีเรื่องราวดังกล่าวนำเสนอผ่านตัวหนังตะลุง ซึ่งเป็นลิ่งมงซึ่งได้ว่าชาวไทยภาคใต้มีความสนใจในการเมืองการปกครอง

5. ภาระท่อนด้านความเชื่อและศาสนา

ผู้ประพันธ์ซึ่งให้เห็นว่าชาวไทยภาคใต้มีความสนใจด้านความเชื่อ แม้ว่าปัจจุบันจะมีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีแต่ชาวไทยภาคใต้ยังคงมีความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับลิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติ อาจจะมองได้ทั้งแบ่งบวกและแบ่งลบ หากนำวิธีคิดดังกล่าวมาใช้ในแบ่งบวกอาจจะนำมาสู่สันติสุขในท้องถิ่นได้

6. ภาระท่อนด้านประเพณี

ผู้ประพันธ์ซึ่งให้เห็นว่าชาวไทยภาคใต้มีความยืดมั่นประเพณีดังเดิมของท้องถิ่นโดยคือติว่าการทำประเพณีเป็นสิ่งดีงาม เป็นมงคลต่อแก่เจ้าตัว ครอบครัว สังคม เช่น ประเพณีเกี่ยวกับการแต่งงาน การบวช การซักพระ เป็นต้น ประเพณีหลายอย่างของชาวไทยภาคใต้ได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนาซึ่งอาจกล่าวได้ว่าพระพุทธศาสนาไม้อิทธิพลต่อวิธีชีวิตตั้งแต่ต้นลิ่งปัจจุบัน ส่งผลให้ชาวไทยภาคใต้ได้สืบสาน อนุรักษ์ ประเพณีส่วนบุคคลและประเพณีส่วนรวม ไว้เป็นมรดกของแผ่นดินภาคใต้

7. ภาระท่อนด้านภาษาถิ่นได้

ผู้ประพันธ์เพลงได้ใช้ภาษาไทยถิ่นได้ผสมกับภาษาไทยภาคกลางไว้ในวรรณกรรมเพลงหลายบทส่วนท่อนให้เห็นว่าชาวไทยภาคใต้มีลีกภาษาถิ่นได้ และมีความภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่น เช่น นิยมพูดภาษาถิ่นให้ทำมูลคนท้องถิ่นอีนๆ อาจจะกล่าวได้ว่า วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของประจำ วงศิชา เป็นเครื่องมืออันหนึ่งที่มีส่วนในการอนุรักษ์ภาษาไทยถิ่นได้ ให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ หรือคนต่างพื้นที่ได้รับภาษาถิ่นที่ใช้ในท้องถิ่น

8. ภาระท่อนด้านศิลปะการแสดง

ผู้ประพันธ์เพลง ซึ่งให้เห็นว่าชาวไทยภาคใต้ยังคงให้ความสนใจกับศิลปะการแสดงดังเดิมของท้องถิ่นภาคใต้ คือ หนังตะลุง และโนราห์ ลิ่งแม้จะมีความบันเทิงรูปแบบอื่นๆ เข้ามา แต่ผู้คนในท้องถิ่นภาคใต้ยังมีความสนใจต่อศิลปะการแสดงดังกล่าว สังเกตได้จากการมีนาทบารับใช้สังคมวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของประจำ วงศิชา ได้กล่าวถึงชื่อนายหนัง และชื่อมโนราห์ นำรูปแบบการร้องบทแบบหนังตะลุงและโนราห์ มาปรับใช้กับการขับร้องเพลงลูกทุ่งภาคใต้ ลักษณะดังกล่าวเนี้ยถือได้ว่าผู้ประพันธ์เพลงได้ส่งเสริม สนับสนุน อนุรักษ์สืบสานมรดกวัฒนธรรมของท้องถิ่นผ่านวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งให้คงอยู่ชาวไทยภาคใต้ต่อไป

9. ภาระท่อนด้านอื่นๆ

ผู้ประพันธ์ซึ่งให้เห็นว่าชาวไทยภาคใต้ยังนิยมรับประทานพืช ผัก ผลไม้ อาหารพื้นบ้านภาคใต้ เช่น เนียง สะตอ ข้าวยำ บูดู เป็นต้น ถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาวไทยภาคใต้ ส่งเสริมการ

ดูแลสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับป่าและน้ำ สถานที่ท่องเที่ยวแหลมสมิหola เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของอำเภอเมืองสิงขลา จังหวัดสิงขลา กัยธรรมชาติจากการท่องเที่ยว

อาจจะกล่าวได้ว่าวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของประเทศไทย วงศ์วิชา มีได้สร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ด้านบันเทิงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังบันทึกเรื่องราวของประภูต่างๆ ในลังคมของชาวไทยภาคใต้ไว้ด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทยภาคใต้ที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของประเทศไทย วงศ์วิชา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรนำผลการวิจัยไปเผยแพร่ให้กับกลุ่มนักศึกษาที่เป็นนักการเมืองท้องถิ่น เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางการกำหนดนโยบาย ตลอดจนการส่งเสริม สืบสาน อนุรักษ์ ด้านความเชื่อ ด้านประเพณี ด้านภาษาถิ่นใต้ ด้านศิลปะการแสดง เป็นต้น

1.2 ควรนำผลการวิจัยไปเผยแพร่ให้กับกลุ่มนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเพลงลูกทุ่งภาคใต้ เพื่อให้กับกลุ่มนักศึกษาเหล่านี้ได้เป็นแนวทางการพัฒนาผลงานเพลงลูกทุ่งภาคใต้ต่อไป เช่น นักแต่งเพลงลูกทุ่งภาคใต้ นักจัดรายการเพลงลูกทุ่งภาคใต้ ผู้สนับสนุนเพลงลูกทุ่งภาคใต้ เป็นต้น

1.3 ควรนำผลการวิจัยไปเผยแพร่ให้แก่นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจที่ศึกษาวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้เพื่อสร้างจิตสำนึกการรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้และศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นอื่นๆ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของประเทศไทย ในแง่ของดุริยางคศิลป์ เนื่องจากเพลงลูกทุ่งมีองค์ประกอบทางดุริยางคศิลป์ เช่น จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน ฯลฯ เพราะในเรื่องจังหวะ ทำนอง อาจจะประยุกต์จากทำนองเพลงไทยเดิม เพลงพื้นบ้าน เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทยภาคใต้ที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของนักประพันธ์เพลงชาวภาคใต้คนอื่นๆ เช่น เพทาย ตอนมอมจิต ศักดิ์ชัย ช่วยบุญญะ โภกณ ช่วยเจริญ เป็นต้น

2.3 ควรศึกษาวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งภาคใต้เป็นช่วงทศวรรษเพื่อจะได้เห็น ความเคลื่อนไหวทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทยภาคใต้ในช่วงเวลาหนึ่งๆ

2.4 ควรศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาและวิถีนาการเพลงลูกทุ่งภาคใต้

เอกสารอ้างอิง

- เกย์ม ขนาดแก้ว. (2549). การวิเคราะห์บทเพลงของดอกหล้า นางเมิน. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- จิรภา จันทร์เส้ง. (2544). โลกทั่วศรีษะชาวไทยภาคใต้ที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งภาคใต้ ในระหว่างปี พ.ศ.2530 - 2540. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- จำเริญ แสงดวงแข. (2524). “คนตระลูกทุ่งที่สะท้อนชีวิตชาวไทยภาคใต้,” ใน อุดม หนูทอง(บรรณาธิการ). ดนตรีพื้นบ้านภาคใต้. (น.89-102). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรุงสยามการพิมพ์.
- ภารีย์ บำรุง. (2542). การวิเคราะห์ความเป็นท้องถิ่นในเพลงลูกทุ่งภาคใต้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532- 2541. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- เทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ. (2542). “ลูกทุ่งกับเพลงไทย,” ใน ลัวลัย มาศจารัส (บรรณาธิการ), 60 ปี เล่าขานตำนานลูกทุ่งไทย (น.19-25). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศึกษา. นพพร ดำเนินสกุล. (2538). การวิเคราะห์วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของจูเลียม กิ่งทอง. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยคริสต์วิโรฒ ภาคใต้.
- นิติ เอียวศรีวงศ์. (2538). ปากไก่และใบเรือ ว่าด้วยการศึกษาประวัติศาสตร์-วรรณกรรม ต้นรัตนโกสินทร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: แพรฯ.
- สมพร มันตะสุตร. (2524). วรรณกรรม สังคม และการเมือง. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุกัญญา สุจฉายา. (2545). เพลงพื้นบ้านศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจิตต์ วงศ์เทศ. (2550). “คำนิยม,” ใน เพลงนักศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มติชน.
- สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2523). รายงานการวิจัยพุทธศาสนาแอบลุ่มทะเลสาบสงขลาฝั่งตะวันออก สมัยกรุงศรีอยุธยา. สงขลา : มงคลการพิมพ์.